

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

2 Argvmentvm Prioris S. Pavli Ad Corinthios Epistolæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

EPISTOLA PAULI

Dicitio.

Dicitio autē uel stilus huius epistolae conuenit rebus. Nam grauis est, nō utiq; obscurus, sed decorus & maiestatis plenus, à qua perspicuitatē nemo unquam separauit. Perspicue ergo & solide scribit Apostolus, modo meminerimus sacris assuetissimum pectus sic Graece loquutum ut Hebraeum interim, utpote ad Gamalielis pedes institutum, dissimulare non potuerit.

2

ARGUMENTVM PRIORIS S. PAULI AD CORINTHIOS EPISTOLAE.

NEMINI obscurum esse credo Epistolas Pauli non eo ordine scriptas esse, quo in exemplaribus nostris uulgatis certa serie locatas uidemus. Neq; enim ea quae ad Romanos extat epistola primo scripta est ab apostolo quod primum occupat locum. Galatarum enim & ante Romanorum & Corinthiorum exarata in coetum exiuit fidelium, quinimo praesens haec Corinthijs dicata ante Romanorum quoq; conscripta est. Proinde de materiam & tractatum rerum non temporū seriem spectauit quisquis apostoli epistolas in hunc uulgatum redegit ordinem. In Romanis disputatur de Peccato, de Iustitia, de Fide, deq; uerae religionis & seminis dei natura, ui & effectu. Merito itaq; primum occupauit locum.

cum.

eum iam uero cum herbescenti semini dominico multe
 accidant calamitates & enascentem ecclesiam multa
 impediunt incommoda: atq; huius quidem rei epistola
 ad Corinthios egregium sit paradigma, in qua simul &
 illud traditur, quibus rationibus incommoda remoueri,
 & uitijs mederi queat, haud temere Romanus proxime
 appensa est, nempe ut hæc foueret, quod illa iam plan-
 tare cœperat.

Corinthij enim recta erant in fide (ut in 18. Acto.
 cap. traditur) ab apostolo instituti, ni mirū ad eum mo-
 dum eamq; rationem quam in Romanis postea scripto
 commenlauit: ideo quod ipsa fidei potissima attinebat
 fundamenta nihil deerat Corinthijs, constantia tantum
 & concordia in percepta ueritate desyderabatur, que
 interim Pseudoapostoli maxime labefactabant, eleuan-
 tes apostoli Pauli auctoritatem, suam contra asserentes.
 Hisce enim artibus scinlebant ecclesiam, nō ea iam que
 Christi, sed que priuata glorie erant querentes. Vide-
 bat apostolus actum esse de Corinthiorum ecclesia, si
 impostores isti ita ut cœperant pergerent. Principio
 itaq; ut suam auctoritatem, & in hac ipsam ueritatem
 assereret, & disidentes iterum componeret, duobus
 arietibus Pseudoapostolos aggreditur. Prior philoso-
 phiam humanam grandiloquentiam atque speculatio-
 nes istas subtiliores, quibus isti se magno uenditabant,

Constantia
 in euange-
 lica simpli-
 citate.

EPISTOLA PAULI

& Paulum tanquam maximorum mysteriorum igno-
 rum aspernabantur, docet displicere deo, qui ueram &
 cœlestem sapientiam exposita simpliciq; ratione mundo
 exponere uoluerit, certas etiam ob causas, quas interim
 fusissime tractat. Posterior, ex officio ministrorū uerbi
 docet omnem gloriam profectus euangelij, trahentis esse
 dei, non hominis seruentis, dei esse ecclesiam, huic sub-
 iecta esse omnia. Turpissimum igitur esse si quis cum
 minister sit, domino se præferat, ecclesiam scindat, aut
 in hac sibi quicquam arrogantiùs usurpet, quod interim
 faciebant Pseudoapostoli. Hæc autem in genere, mox
 speciatim Pseudoapostolis se comparat, ut ex collatione
 colliquescat utri fideiores sint doctores, imò publico
 exēplo istos negligentiæ & infidelitatis conuincit, quod
 incestu commaculatum non punierint, quem ipse iubet
 excludere. Atq; hæc quidem primis quinq; agit capitulis
 aduersus Pseudoapostolos, ut auctoritatem nominis
 sui uendicaret, leoninum istis detraheret, seductis uero
 ac cæcutientibus oculos aperiret, atq; ita ab impostorū
 errore in concordiam & ueritatis reduceret uiam.

Auaritia &
 luxus Co-
 rinthiorū.

Erant præterea quedam post fundamenta fidei po-
 sita in eo corrigenda populo, in quo adhuc nonnullæ
 (ut fit) superioris uitæ manebant reliquiæ. Corinthus
 enim ut emporium Græciæ celeberrimum & opulen-
 tissimum, sic moribus erat longe corruptissimis. Hinc
 multi

multi ex Christianis uel per auaritiã, quæ pecuniæ studium est, aduersus fratres in foro contendebant iudicario, uel scortatione fœdati nõ desinebant esse Corinthij. Proinde aduersus utrosq; inuehitur grauißime. Rursus cum essent qui pietatis prætextu ab uxoribus diuerterent, & periculum esset ne istud scortationis gratia facerent, idq; Paulo à quibusdam significatũ esset, copiosissime super hac re disputat per integrum caput 7. ubi & de impari connubio, de Cœlibatu & Virginitate elegantissime differit.

Iam erat & aliud apud Corinthios uitium quod interim pseudoapostoli fouebant maxime. Sacrificabatur Corinthi pro more Gentilitio idolis, hic Christiani uocabantur ad sacra, in his uero idolothyta, id est idolis sacrificatæ carnes proponebantur uescendæ. Hic eruditiores (ut sibi uidebantur) Christiana freti libertate idolothyto uescabantur, infirmi contra offendebantur, subinde augustius quidpiam de idolis & sacris sentientes prophanis quàm par erat. Proinde Apostolus grauißime in istos sciolos inuehitur, docens omnino ab idolothytis esse abstinendum. Principio autem ad istorum respondet argumenta. Deinde sua confirmat cum ueterum exemplo, tum mystico Christianorum sacro. Idq; agit in 8. 9. & 10. cap.

Et quemadmodum in istis tradidit Peregrina sacra

Peregrinis
sacris par-
ticipare.

De iustis
Christianos
cum sacris.

EPISTOLA PAULI

esse fugienda, ita in 11. cap. subiungit, quid in sacro Christianorum, hoc est, in conuentu Christianorū publico sit obseruandum. Siquidem irrepserant & in hunc uitia quaedam foedissima: illud in primis quod indecore se gererent in coetu Christiano ad luxum & ad scandalum usq; ornati, & quod epulis splendidis & prophetanis mysticam conspurcarent coenam. Vtroq; autem medetur uitio, docēs quid illos in publico coetu deceat, & quis sit Coenae domini uerus usus, quod institutum.

Concordia. In 12. iterum quaedam remouet quae distidiū in Corinthiorum ecclesia excitabant. Erant enim qui, quod ipsi dona aut ministeria in ecclesia non accepissent, alijs inuiderent, & omnes in ecclesia aequales esse contendere. Erant alij qui donis & ministerio elati, alios fastidirent, itaq; abuterentur ad fastum & emulationē charismatibus. Hos omnes allegoria corporis & harmonia membrorum in medium proposita, hortatur ad concordiam & charitatem, cuius laudes, uim & efficaciam toto capite 13. exponit.

Prophetia & linguarum. His absolutis iterum redit ad Coetum ecclesiasticum corrigendū. Siquidem doctuli quidam linguis atq; oratione abutebantur ad perniciem prophetiae. Restituit ergo prophetiam in 14. cap. & de uero Linguarum usu pie iuxta atq; docte differit.

Resurrectio. Iam cum seductores quidam Corporum resurrectione

nem ponerent in dubiū, imò prorsus abnegarent, Paulus istam fortissimis argumentis astruit, simul & illud declarans qualis & quibus modis sit ea futura. Ad finem autem familiaria quedam subijcit, inter quæ præcipua sunt, quæ de subsidio in pauperes conferendo, de suo ad Corinthios reditu, & Timothei commendatione scribuntur.

Recte ergo alij monuerunt uariam esse hanc epistolam, nec ad certum colligi posse scopum. At dictio ab alijs Pauli epistolis ita dissidet, ut prorsus alterius esse credas. Facilis est, diluta & tamen euidens, non aliud quam Pauli illud diuinum spirans pectus.

ARGUMENTVM POSTERIORIS S. PAULI AD CORINTHIOS EPISTOLAE.

POSTERIOR hæc Pauli ad Corinthios epistola ferme tota est apologetica, scripta in genere iudiciali, acris, argumentosa & uegeta, stilo admodum forensi, sed causæ accommodo. Respondet enim pseudoapostolorum cum obiectionibus tum calumnijs, quæ non nisi ex ipsa Pauli responsione colliguntur, id quod non modicam obscuritatem orationi aliàs perspicue inducit. Impingebant illi Paulo seditionis cruentum